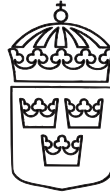

Kommittédirektiv

Utlänningslagen och EES-medborgare

**Dir.
2011:53**

Beslut vid regeringssammanträde den 16 juni 2011

Sammanfattning

En särskild utredare ska överväga hur en klarare uppdelning kan åstadkommas mellan de bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) respektive utlänningsförordningen (2006:97) som rör EES-medborgare och deras familjemedlemmar och de bestämmelser i lagen respektive förordningen som rör andra utlänningar. Utredaren ska utarbeta nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2012.

Bakgrund

Utlänningslagen och utlänningsförordningen trädde i kraft den 31 mars 2006. Lagen och förordningen behandlar frågor om utlänningars rätt att resa in, vistas och arbeta i Sverige. Bland dem som tillämpar författningarna finns Migrationsverket, polismyndigheter, svenska utlandsmyndigheter, migrationsdomstolar och allmänna domstolar.

Enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska varje unionsmedborgare ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförande av fördragen. Rätten till fri rörlighet inom EU preciseras närmare i det s.k. rörlighetsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familje-

medlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning [EEG] nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG). Rörlighetsdirektivet genomfördes i svensk rätt genom bl.a. ändringar i utlänningslagen och utlänningsförordningen som trädde i kraft den 30 april 2006 (prop. 2005/06:77, bet. 2005/06:SfU9 och rskr. 2005/06:191). Ändringarna innebar bl.a. att den tidigare ordningen med uppehållstillstånd för EES-medborgare och deras familjemedlemmar avskaffades. I stället infördes begreppet uppehållsrätt, som innebär en rätt att vistas i landet utan föregående prövning. Upphållsrätten inträder automatiskt under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. Ändringarna innebar också att personer med uppehållsrätt fick ett utökat skydd mot avvisning och utvisning.

Regler som rör EES-medborgare och/eller deras familjemedlemmar finns också i bl.a. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex).

Behovet av en utredning

För EES-medborgare och deras familjemedlemmar gäller i många avseenden andra regler på det migrationsrättsliga området än för övriga utlänningar. Frånsett att utlänningslagen och utlänningsförordningen innehåller en rad specialbestämmelser för EES-medborgare och deras familjemedlemmar är författningarna i huvudsak generellt utformade så att det som sägs där tar sikte på alla utlänningar. Någon särskild lag som reglerar frågan om fri rörlighet för personer inom EU finns inte. Inte heller har alla bestämmelser som behandlar de migrationsrättsliga förutsättningarna för EES-medborgare och deras familjemedlemmar samlats i ett särskilt

kapitel i lagen respektive förordningen. Den nu beskrivna författningstekniken begränsar tillämparnas förutsättningar att överblicka vilka regler som gäller för EES-medborgare och deras familjemedlemmar.

Europeiska kommissionen har granskat samtliga medlemsstaters genomförande av rörlighetsdirektivet. Vid sin granskning av Sveriges genomförande av direktivet har kommissionen påpekat att distinktionen mellan de bestämmelser som gäller för utlänningar i allmänhet och de bestämmelser som gäller för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar inte är helt klar. Särskilt bestämmelserna om avvisning och utvisning i 8 kap. utlänningslagen har i detta avseende varit föremål för kommissionens uppmärksamhet.

Uppdraget

En särskild utredare ska

- överväga hur en klarare uppdelning kan åstadkommas mellan de bestämmelser i utlänningslagen respektive utlänningsförordningen som rör EES-medborgare och deras familjemedlemmar och de bestämmelser i lagen respektive förordningen som rör andra utlänningar,
- ta ställning till om reglerna om EES-medborgare och deras familjemedlemmar ska samlas i ett särskilt kapitel i respektive författning, såsom t.ex. i den finländska utlänningslagen, eller placeras i en särskild lag och en särskild förordning, och
- med utgångspunkt i sina överväganden och ställningstaganden, utarbeta nödvändiga författningsförslag.

Inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet) pågår ett arbete med en uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande i svensk rätt. Utredaren ska följa det arbetet och beakta de överväganden och förslag som blir resultatet av arbetet.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2012.

(Justitiedepartementet)